

Utlåtande 2006:65 RVIII (Dnr 303-4823/2004)

Åtgärder för att rädda tidningsinsamlingen

Motion av Lotta Edholm (fp) (2004:71)

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande
Motion (2004:71) av Lotta Edholm (fp) om åtgärder för att rädda
tidningsinsamlingen anses besvarad med vad föredragande borgarråd anför i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Viviann Gunnarsson anför följande.

Motionen

I motion (2004:71) föreslår Lotta Edholm (fp) att nödvändiga åtgärder vidtas för att rädda den fastighetsnära tidningsinsamlingen i Stockholm, *bilaga 2*.

Remisser

Motionen har för synpunkter remitterats till stadsledningskontoret, renhållningsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Liljeholmens stadsdelsnämnd och Katarina-Sofia stadsdelsnämnd. Katarina-Sofia stadsdelsnämnd avstår från att svara.

Stadsledningskontorets bedömning är att renhållningsnämnden redan idag bedriver ett arbete för att insamlingssystemet ska bli välfungerande och lättillgängligt för stockholmarna genom ett nära samråd med producenterna och kontakter med statliga myndigheter. Stadsledningskontoret anser därför att det inte finns anledning att ge nämnden ett särskilt uppdrag på det sätt som föreslås i motionen.

Renhållningsnämnden redogör för insamlingssystemet och för de åtgärder som vidtagits med anledning av arbetsmiljöverkets underrättelse.

Miljö- och hälsoskyddssnämnden delar i princip motionärens uppfattning angående insamlingssystemet. Arbetsmiljöaspekter måste dock beaktas. I den nya renhållningsordningen har staden förklarat sin vilja att i framtiden kräva fastighetsnära källsortering. Ett delmål i stadens miljöprogram är att system för effektivare källsortering och hämtning skapas inom staden.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd instämmer i motionens beskrivning av tidningsinsamlingens betydelse och vikten av att kommunen bidrar till att det kommer till stånd effektiva och hygieniska system för insamling. Nämnden anser att det bör ligga på miljöförvaltningen att ta initiativ till att hitta en fungerande lösning på ett problem som ses som huvudsakligen tekniskt.

Liljeholmens stadsdelsnämnd tillstyrker motionen och instämmer i motionärens intentioner, men vill samtidigt framhålla att det fastighetsnära källsorteringssystem som förordas också måste tillgodose arbetsmiljökraven.

Mina synpunkter

Tidningar omfattas av producentansvar enligt förordningen om producentansvar för returpapper (1994:1205). Det innebär att hushåll och andra konsumenter av tidningar är skyldiga att sortera ut returpapper från hushållsavfallet och lämna det för insamling i de system som producenterna tillhandahåller. Producenterna är å sin sida skyldiga att tillhandahålla ett välfungerande och lättillgängligt insamlingssystem. Kommunen får inte befatta sig med borttransport av returpapper förutom de tidningar som inte sorteras ut, utan hamnar i hushållsavfallet. Kommunens ansvar är huvudsakligen att informera allmänheten om producenternas system.

För att källsortering av tidningar och förpackningar skall vara effektiv är det viktigt att lämningsställena är lättillgängliga och nära för medborgarna. Porthämtning av tidningar har inneburit en god service för medborgarna. Jag håller med om att det är ett problem att arbetsmiljöverket hindrat porthämtningen innan det finns fullgoda alternativ. Staden har genom renhållningsförvaltningen påtalat för verket att en lösning måste uppnås som innebär både god service till medborgarna och en god arbetsmiljö. Finansborgarrådet och miljö- och konsumentborgarrådet har också i ett gemensamt brev meddelat regeringen de problem producentansvaret medför när kommunen saknar möjlighet att vidta åtgärder när det finns brister i producenternas system. Det är också problematiskt när två myndigheter, arbetsmiljöverket och naturvårdsverket, har olika uppfattning om hur regelverken skall tillämpas.

I Stockholm är inriktningen att förpacknings- och tidningsinsamlingen skall baseras på fastighetsnära insamling vilket innebär att de boende har tillgång till lämningsställen i eller i närheten av den egna fastigheten. Det är, som nämnts tidigare, producenterna som ansvarar för att tillhandahålla insamlingssystemet, men staden agerar pådrivande för att utöka den fastighetsnära insamlingen, till exempel genom renhållningsordningen, genom att påverka fastighetsägare, inte minst inom stadens egna bostadsbolag samt påtryckningar mot producenterna. I samband med att det skall slutas nytt markupplåtelseavtal om återvinningsstationerna med producenterna under 2006 ställer staden krav på förbättringar i insamlingssystemet.

Stockholms miljöprogram anger att system för effektivare källsortering och hämtning skapas inom staden för att öka återanvändning och återvinning av avfall för att på så sätt minska avfallshanteringens negativa miljöeffekter. Avfallshanteringens skall underordnas EU:s avfallshierarki som innebär att avfallsmängderna i första hand ska minimeras, i andra hand ska materialet återanvändas och återvinnas. Först därefter kan förbränning bli aktuellt. Stockholmarna är bra på att källsortera sitt avfall och med ett förbättrat insamlings-system kan sorteringsgraden öka ytterligare.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Kristina Axén Olin*, *Sten Nordin* och *Mikael Söderlund* (alla m) enligt följande.

Vi föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. bifalla motionen, samt
2. därutöver anför följande.

Det är inte en tillfällighet att insamlingen av tidningar är den fraktion som har haft störst framgång. Andelen tidningar som återvinns är nästan uppe i 90%. I Stockholm har det funnits ett välfungerande insamlingssystem. Gamla tidningar har samlats in veckovis i portar och vid grindar. Returpapper kan bli nya tidningar, kartonger, hygienpapper och isolering i hus.

Tyvärr, har arbetsmiljöverket förbjudit hämtning av tidningar direkt vid fastigheterna av arbetsmiljöskäl. Efter den 1 januari 2005 är invånarna förpassade till återvinningsstationerna.

Enligt miljöbalken har kommunen skyldighet att tillsammans med pappersproducenterna se till så att tidningar samlas in på ett miljömässigt och effektivt sätt. Men hittills har inte de ansvariga i Stockholm agerat för en fortsättning av den omtyckta och lönsamma fastighetsnära tidningsinsamlingen. Det är djupt olyckligt att den rödgröna majoriteten i Stadshuset passivt ser på när det enda källsorteringssystem som faktiskt fungerar i Sveriges största stad raderas. Vi anser att renhållningsnämnden ska

få i uppdrag att vidta nödvändiga åtgärder för att rädda den fastighetsnära tidningsinsamlingen i Stockholm.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

Motion (2004:71) av Lotta Edholm (fp) om åtgärder för att rädda tidningsinsamlingen anses besvarad med vad föredragande borgarråd anför i utlåtandet.

Stockholm den 22 februari 2006

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNIKA BILLSTRÖM

Viviann Gunnarsson

Anette Otteborn

Reservation anfördes av *Sten Nordin, Mikael Söderlund och Kristina Alven-dal* (alla m), *Lotta Edholm* och *Ann-Katrin Åslund* (båda fp) och *Ewa Samuelsson* (kd) med hänvisning till reservationen av (m) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

I motion (2004:71) föreslår Lotta Edholm (fp) att nödvändiga åtgärder vidtas för att rädda den fastighetsnära tidningsinsamlingen i Stockholm.

REMISSER

Motionen har för synpunkter remitterats till stadsledningskontoret, renhållningsnämnden, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Katarina-Sofia stadsdelsnämnd samt Liljeholmens stadsdelsnämnd. Katarina-Sofia stadsdelsnämnd avstår från att svara.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat 30 mars 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontorets synpunkter

Det bör inledningsvis poängteras att det är producenterna som ansvarar för att tillhandahålla ett välfungerande och lättillgängligt insamlingssystem. Kommunens ansvar är i detta sammanhang huvudsakligen att informera allmänheten om producenternas system. Kommunen är i övrigt ansvarig för att omhänderta de tidningar och andra förpackningar som inte sorteras ut.

Stadsledningskontoret kan vidare konstatera att olika typer av fastighetsnära system för insamling av returpapper, inklusive den så kallade port- och grindhämtningen, under en lång tid har stått för en mycket stor andel av den totala mängden insamlad returpapper. Arbetsmiljöverkets beslut innebär således en omställning för de ansvariga aktörerna.

Enligt uppgifter från renhållningsförvaltningen har producenternas materialbolag Pressretur inlett denna omställning från och med årsskiftet 2004/2005. Erfarenheterna från årets första månader visar att mängden tidningar i det ordinarie hushållsavfallet endast ökat marginellt.

Det kvarstår dock ett antal brister i insamlingssystemet för returpapper i Stockholms stad, till exempel när det gäller skötseln av återvinningsstationerna. Staden bör därför inom ramen för sitt ansvar för denna verksamhet verka för att insamlingssystemet ska bli välfungerande och lättillgängligt för stockholmarna. Stadsledningskontorets bedömning är att renhållningsnämnden redan idag bedriver ett sådant arbete till exempel genom ett nära samråd med producenterna och kontakter med statliga myndigheter. Kontoret anser därför inte att det finns anledning att ge nämnden ett särskilt uppdrag på det sätt som föreslås i motionen.

Renhållningsnämnden beslutade den 16 mars 2005 att överlämna renhållningsförvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande till kommunstyrelsen.

Reservation anfördes av *Karl Bern m.fl. (fp)*, bilaga 1.

Särskilt uttalande gjordes av *Anders Hellström m.fl. (m)*, bilaga 1.

Renhållningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 28 februari 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Ansvarsfördelningen

För returpapper gäller producentansvar. Det innebär att hushåll och andra konsumenter av tidningar är skyldiga att sortera ut returpapper från hushållsavfallet och lämna det för insamling i de system som producenterna tillhandahåller. Producenterna är å sin sida skyldiga att etablera och finansiera ett lättillgängligt insamlingssystem som ger god service.

Staden, liksom resten av landets kommuner, är sedan årsskiftet skyldiga att informera medborgarna om det insamlingssystem producenten tillhandahåller. Staden är dock förhindrad att befatta sig med utsorterade tidningar även om systemet inte fungerar eftersom den statliga förordningen tydligt anger att det bara är producenten eller den producenten anlitar som får transportera det returpapper som sorterats ut. Staden och övriga kommuner i landet saknar verkningsfulla påtryckningsmedel om producenternas insamlingssystem skulle uppvisa brister.

Insamlingssystemen

Insamlingen av returpapper i Stockholm har byggts på tre system:

- *Port- och grindhämtning*. Systemet innebär att hushållen ställer ut avfallsfraktionen på gatan/trottoaren. Returpappret hämtades av producentens entreprenör utan kostnad för fastighetsägaren. De senaste åren har systemet i praktiken endast funnits i Stockholmsregionen.
- *Fastighetsnära insamling (FNI)*. Fastighetsägaren har tecknat ett abonnemang med en entreprenör som mot ersättning hämtar tidningsfraktionen som normalt är placerat i ett kärl inom fastigheten.
- *Återvinningsstationer (ÅVS)*. Staden har sedan andra hälften av 1990-talet upplåtit mark åt producenterna för deras behållare för förpackningar och tidningar.

Arbetsmiljöverkets underrättelse

Till följd av en underrättelse från Arbetsmiljöverket om att hämtning av tidningar och papper ska kunna ske på sådant sätt att förslitningsskador och akuta belastningsskador förhindras pågår en omställning av port- och grindhämtning till andra system.

Pressreturs insamlingssystem från årsskiftet 2004/2005

Under hösten 2004 genomförde Pressretur, som är producenternas materialbolag för returpapper, en upphandling av nya insamlingsentreprenörer. I andra hälften av oktober stod det klart att Sita fick Pressreturs uppdrag norr om Slussen och Resta söder om Slussen. Pressreturs insamlingssystem från årsskiftet kan sammanfattas i följande punkter:

- I norra Stockholm har behållarkapaciteten på återvinningsstationerna förstärkts och kompletterats. På stadens begäran har Pressretur uppdragit åt sin entreprenör att under årets första två månader samla in de tidningar som ställts ut på gatan.
- I södra Stockholm var avsikten att port- och grindhämtningen skulle fortsätta tills vidare då det ännu inte riktats någon underrättelse från Arbetsmiljöverkets sida mot företaget Resta.
- I både norra och södra Stockholm erbjuder såväl Sita som Resta samt deras underentreprenörer fastighetsnära abonnemangslösningar.

Effekt efter årets två första månader

Efter årets två första månader kan förvaltningen sammanfattningsvis konstatera följande:

- Mängden tidningar i det ordinarie hushållsavfallet har endast ökat marginellt. De totala avfallsmängderna som gick till energiutvinning hade under de tre sista veckorna i februari ökat med endast med 0,7 procent i förhållande till samma period 2004. Jämfört med budget är den totala volymen avfall som går till energiutvinning 0,2 procent lägre.
- I norra Stockholm ställs det i praktiken inte längre ut några tidningar vid portar och grindar. I södra Stockholm har port- och grindhämtningen minskat markant. Både norr och söder om Slussen har den fastighetsnära abonnemangshämtning ökat kraftigt.
- Pressretur bedömer att man får in större mängder returpapper i februari 2005 än under motsvarande period förra året. Februari månads insamlingsstatistik från Pressretur visar i norra Stockholm att 69 procent samlas in via fastighetsnära abonnemang medan 31 procent av volymen samlas in via återvinningsstationerna. I södra Stockholm svarar fastighetsnära abonnemang för 52 procent, port- och grindhämtning för 18 procent och återvinningsstationerna för 30 procent.

Krav på producenterna

Från det att Arbetsmiljöverkets underrättelse blivit känd har förvaltningen på Renhållningsnämndens uppdrag klart och tydligt markerat att ansvaret för att tillhandahålla ett välfungerande och lättillgängligt system åvilar producenten.

Förvaltningen har ställt krav, kallat till överläggningar med Pressretur, deras entreprenörer samt Arbetsmiljöverket. Naturvårdsverket har informerats om situationen. Informationsmöten har hållits med såväl stadsdelsförvaltningar som med företrädare för fastighetsägare för flerbostadshus och villaägare. Vid några informationsmöten har Pressretur deltagit.

Före jul bedömde förvaltningen att insamlingssystemet i norra Stockholm hade så stora brister att en begäran ställdes till Pressretur om att port- och grindhämtningen skulle fortsätta i åtminstone två månader parallellt med att arbetet med utvecklingen av alternativa insamlingssystem intensifieras. I vecka 2 fick förvaltningen indikationer på att grindhämtningen i södra Stockholm inte fungerade varvid motsvarande begäran ställdes avseende dessa områden. Förvaltningen har även begärt att Pressreturs huvudentreprenör inte ska villkora kvarvarande port- och grindhämtning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade den 5 april 2005 att avstyrka förslaget i motionen och överlämna miljöförvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande till kommunstyrelsen.

Reservation anfördes av *Jakob Forssmed* (kd), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av *Magnus Hellström m.fl.* (m), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av *Anna Starbrink m.fl.* (fp), *bilaga 1*.

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 1 april 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Arbetsmiljöverkets underrättelse

Arbetsmiljöverket har uppmärksammat brister enligt arbetsmiljölagstiftningen i returtidningshämtarnas arbetsmiljö. I en underrättelse påtalades dessa brister för entreprenören för tidningsinsamlingen och att bristerna skulle vara avhjälpta senast 31 december 2004. Entreprenören följde Arbetsmiljöverkets underrättelse vilket innebar att fr.o.m. den 1 januari 2005 upphörde hämtningen av tidningar från mark och golv vid portar och grindar i norra delen av staden (dvs. norr om Slussen).

Producentansvar för tidningar

Tidningar, journaler etc. omfattas av producentansvar enligt förordningen om producentansvar för returpapper (1994:1205), meddelad med stöd av miljöbalken. Syftet med förordningen är att producenterna skall se till att 75 viktprocent av de tidningar som konsumeras i Sverige samlas in som returpapper för att materialåtervinnas eller tas om hand på ett annat miljömässigt godtagbart sätt.

Det är producenterna som har ansvaret att se till att det finns ett lämpligt insamlingssystem för returpapper. Vid borttransport av returpapper får inte någon annan än producenten eller den producenten anlitar befatta sig med transporten.

Ett insamlingssystem skall anses som lämpligt om det är lättillgängligt, underlättar för den som innehar returpapper att lämna ifrån sig detta och i övrigt ger god service åt dem som skall lämna returpapper till systemet. Vid bedömningen av om insamlingssystemet är att anse som lämpligt skall särskilt beaktas vad som vid samråd, enligt 5 a § förordning (1994:1205) om producentansvar för returpapper, framkommit om förhållandena i kommunen.

Producenterna av tidningar har organiserat sig i ett materialbolag, Pressretur AB, som har ansvar att administrera insamlingen och återvinningen av tidningar. Staden har tecknat ett generellt markupplåtelseavtal med producenternas företrädare, däribland Pressretur AB, där staden upplåter mark för återvinningsstationer. Det fordras bygglov för varje enskild station som för närvarande söks hos respektive stadsdelsförvaltning. Av avtalet framgår även att det är producenterna som är ansvariga för städningen av återvinningsstationen, entreprenörens försorg vid portar och grindar upphör.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens ansvarsområde

Nämnden är stadens tillsynsmyndighet enligt miljöbalken för aktörerna som hanterar avfall. Detta gäller även avfall som omfattas av producentansvar.

Miljöförvaltningen är remissinstans vid bygglovsansökningar för återvinningsstationer och bedömer då i det enskilda fallet lämpligheten av placeringen med avseende på risk för olägenhet för boendes hälsa, t.ex. bullerstörning, och för miljön.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen delar i princip motionärens uppfattning angående insamlingssystemet. Arbetsmiljöaspekter måste dock beaktas. I den nya renhållningsordningen har staden förklarat sin vilja att i framtiden kräva fastighetsnära källsortering. Miljöbalken innehåller i likhet med andra skyddslagstiftningar inte något retroaktivitetsförbud mot nya krav på skyddsåtgärder vilket är fallet med bygglagstiftningen PBL m.fl. Fullmäktiges fastställelsebeslut har dock överklagats av Fastighetsägarföreningen till Länsrätten under åberopande att man bl.a. inte vill tillhandahålla utrymme för de boendes tidningssopor. Länsrätten har underkänt och avslagit Fastighetsägarföreningens överklagande. Domen har överklagats vidare till Kammarrätten.

Förvaltningen anser att den rättsliga prövningen ska avvaktas. Att i dagsläget gå in och vidta åtgärder kan vara processuellt fel. Efter avgörandet i Kammarrätten bör

kommunfullmäktiges inledda reformering av källsorteringen fortsätta i huvudsak enligt stadens och renhållningsnämndens plan.

Ett delmål i stadens miljöprogram är att system för effektivare källsortering och hämtning skapas inom staden (delmål 5:3). Delmålet syftar till att öka återanvändning och återvinning av avfall för att på så sätt minska avfallshanteringens negativa miljöeffekter. Miljöförvaltningen deltar i det förvaltningsövergripande arbetet med att utarbeta riktlinjer gällande producentansvarsavfall om utökad fastighetsnära källsortering som komplement till återvinningsstationerna.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade den 22 mars 2005 att överlämna stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande till kommunstyrelsen.

Reservation anfördes av *Katariina Güven m fl* (fp), *Fredrik Wallén* (kd) och *Bo Arkelsten m fl* (m), *bilaga 1*.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 3 mars 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen instämmer i motionens beskrivning av tidningsinsamlingens betydelse och vikten av att kommunen bidrar till att det kommer till stånd effektiva och hygieniska system för insamling.

Arbetsmiljöverket har förbjudit hämtningar av tidningar genom manuell hantering av tidningsbuntar med argumentet att de tunga lyften kan leda till arbetsskador. Man betonar att det är viktigt att hämtning kan göras med rullande hantering utan lyft eller omlastning. Tidningshämtningen vid portar och grindar har därför upphört sedan årsskiftet.

Om vi enbart kan hänvisa invånarna till de glest liggande återvinningsstationerna i väntan på att särskilda utrymmen för fastighetsnära källsortering anläggs, kommer en mycket stor del av tidningarna under lång tid att gå till förbränning.

Förvaltningen anser att det bör ligga på Miljöförvaltningen att ta initiativ till att hitta en fungerande lösning på ett problem som vi ser som huvudsakligen tekniskt. Att det exempelvis konstrueras en lätt och enkel ställning som husägarna kan köpa och tillfälligt placera ut och som gör det möjligt för insamlare att använda sina ordinarie kärror och liftar.

En lösning som är praktisk, enkel, billig och anpassad till Arbetsmiljöverkets krav.

Liljeholmens stadsdelsnämnd beslutade den 28 april 2005 att överlämna stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande till kommunstyrelsen, att för sin del tillstyrka motionen, samt att anförda följande:

Stadsdelsnämnden instämmer i motionärens intentioner, men vill samtidigt framhålla att det fastighetsnära källsorteringssystem som förordas också måste tillgodose arbetsmiljökraven. Det vore emellertid ytterst olyckligt om tidningar åter börjar hamna bland hushållssoporna. Det förefaller också som om det är alltför många kockar inblandade i sopsoppan. En ändring måste till stånd. Motionen tillstyrkes.

Reservation anfördes av Andreas Sturesson (kd), bilaga 1.

Särskilt uttalande gjordes av Karin Berggren m fl (fp) och Magnus Hellström m fl (m), bilaga 1.

Liljeholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 29 mars 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen instämmer i att den fastighetsnära tidningsinsamlingen var ett smidigt och effektivt sätt för invånarna att lämna sina tidningar till återvinning och inser att det kan bli svårt att uppnå samma resultat med inlämning på återvinningsstationer som alternativ.

Däremot anser förvaltningen att man inte kan bortse från arbetsmiljöskälen. Det är viktigt att ett så tungt yrke som sophämtning regleras noggrant så att risken för en skadlig arbetsmiljö minimeras.

Dock kan förvaltningen hålla med om att systemet med återvinningsstationer inte är tillfredsställande. Speciellt med tanke på det resultat som vi sett efter årsskiftet i form av oerhört nedskräpade och överbelastade stationer. Även om situationen varit extra svår under en övergångsperiod så förekommer ständiga klagomål på återvinningsstationerna. Problemet med omhändertagandet av källsorterat avfall måste få en lösning som är mer lättillgänglig och ren än vad som är fallet idag. Det bör också vara ett krav vid all nybyggnation, att möjligheter till källsortering ska inrättas redan från början.

RESERVATIONER M.M.

Renhållningsnämnden

Reservation anfördes av Karl Bern m.fl. (fp) med hänvisning till sitt eget yrkande enligt följande.

Renhållningsnämnden beslutar att

1. Förvaltningens förslag till beslut avslås.
2. Som yttrande över remissen anføres följande:

Den fastighetsnära tidningsinsamlingen upphörde vid årsskiftet. Det är beklagligt, då tidningsinsamlingen länge har varit framgångsrik. I motionen kräver vi att den styrande majoriteten agerar och inte passivt ser på och skyller på andra. Efter omfattande protester från folkpartiet och allmänheten har majoriteten nu också äntligen börjat agera i frågan. Tyvärr alldeles för sent, men bättre sent än aldrig.

Särskilt uttalande gjordes av Anders Hellström m fl (m) enligt följande.

Den fastighetsnära tidningsinsamlingen upphörde vid årsskiftet. Det är beklagligt, då tidningsinsamlingen länge har varit framgångsrik. I motionen kräver vi att den styrande majoriteten agerar och inte passivt ser på och skyller på andra. Efter omfattande protester från moderaterna och allmänheten har majoriteten nu också äntligen börjat agera i frågan. Tyvärr alldeles för sent, men bättre sent än aldrig.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Reservation anfördes av Jakob Forssmed (kd) med hänvisning till sitt eget yrkande enligt följande.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att

1. uppmana kommunstyrelsen att tillskriva arbetsmiljöverket med en vädjan att ompröva sitt förbud vad gäller tidningsinsamling, i linje med motiveringen nedan, och medge dispens till dess en övergång till insamling med rullkärl införts
2. därutöver anföra följande.

Vid årsskiftet upphörde tidningsinsamlingen vid portar efter att arbetsmiljöverket förbjudit denna insamling utifrån omsorg om hämtarnas ryggbelastning och beordrat

insamlingsföretagen att sluta med sitt arbete. Hämtning fortsätter emellertid i södra Stockholm där insamlande företag använder kärror som sedan lyfts upp mekaniskt.

När man granskar påvisbara och sannolika effekter av de ändrade rutinerna blir det uppenbart att miljöhänsyn och konsumenthänsyn inte funnits med i beslutsunderlaget. Några allvarliga konsekvenserna är följande:

- * Andelen returnerade tidningar sjunker och konsumenterna slänger tidningar bland soporna, även om detta ej är tillåtet.
- * En del konsumenter väljer att samla på sig tidningar och kör dem i bil till återvinningsstationerna. Dessa containers finns ofta på avsevärt avstånd från bostaden, vilket leder till ett ökat trafikarbete med ökade utsläpp som följd.
- * Konsumenter får släpa på tidningskassar till återvinningsstationer, vilket enligt vittnesmål leder till att personer, exempelvis äldre och handikappade, som inte orkar bära tunga tidningskassar till återvinningsstationerna får sluta att ha tidning.
- * Allmänhetens inställning till återvinning påverkas negativt.

Det är således uppenbart att problemet är att hämtande företags arbetsmiljöaspekter givits en helt överordnad – och orimligt stor – betydelse i förhållande till övergripande miljö- och konsumentaspekter.

Men också ur arbetsmiljösynpunkt finns komplikationer. Värt att notera är att ett troligt resultat av att konsumenterna slänger tidningar i sopor blir att sopsäckarna blir tyngre. Därmed finns en påtaglig risk att dessa lyft blir för tunga varpå även sophämtningen förbjuds i dessa hus, med uppenbara risker för miljön.

Men framför allt måste miljöaspekter och den helt förbisedda aspekten av äldres och handikappades rätt till tidning ges en helt annan vikt. Det förefaller en smula märkligt att Arbetsmiljöverket tycker att åtta kilo är för tungt för de - oftast unga vältränade män - som jobbar med tidningsinsamlingen, medan pensionärer ska släpa dessa påsar betydligt längre sträckor.

Arbetsmiljöverket har, vad vi förstår, i dialog med renhållningsnämnden vidhållit ståndpunkten att inte tillåta något manuellt arbete alls vid porthämtning. Det innebär inte att ståndpunkten är rimlig. Mot bakgrund av de kraftfulla argument som framförs här, samt i den nämnda skrivelsen från kristdemokraterna och i Lotta Edholms motion, måste arbetsmiljöverket förmås att ge dispens för att ge tid till en övergång till ett system med rullkärl eller någon annan metod som är godkänd ur arbetsmiljösynpunkt. Rullkärl behöver alltså inte lyftas, utan kan rullas fram till lastbilen, som sedan lyfter.

Reservation anfördes av Magnus Hellström m.fl. (m), hänvisning till sitt eget yrkande enligt följande.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande utan eget ställningstagande.

Reservation anfördes av Anna Starbrink m.fl. (fp) med hänvisning till sitt eget yrkande enligt följande.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att

1. tillstyrka motionen
2. därutöver anföra följande.

Den fastighetsnära tidningsinsamlingen upphörde vid årsskiftet. Det är beklagligt, då tidningsinsamlingen länge har varit framgångsrik. I motionen kräver vi att den styrande majoriteten agerar och inte passivt ser på och skyller på andra. Efter omfattande protester från folkpartiet och allmänheten har majoriteten nu också äntligen börjat agera i frågan. Tyvärr alldeles för sent, men bättre sent än aldrig.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Katariina Güven m fl (fp), Fredrik Wallén (kd) och Bo Arkelsten m fl (m) med hänvisning till sitt eget yrkande enligt följande.

Nämnden beslutar att

1. Bifalla motionen.
2. Därutöver anföra

Det är inte en tillfällighet att insamlingen av tidningar är den fraktion som har haft störst framgång. Andelen tidningar som återvinns är nästan uppe i 90%. I Stockholm finns ett välfungerande insamlingssystem. Gamla tidningar har samlats in veckovis i portar och vid grindar. Returpapper kan bli nya tidningar, kartonger, hygienpapper och isolering i hus.

Tyvärr, har arbetsmiljöverket förbjudit hämtning av tidningar direkt vid fastigheterna av arbetsmiljöskäl. Efter den 1 januari 2005 är invånarna förpassade till återvinningsstationerna.

Enligt miljöbalken har kommunen skyldighet att tillsammans med pappersproducenterna se till så att tidningar samlas in på ett miljömässigt och effektivt sätt.

Men hittills har inte de ansvariga i Stockholm agerat för en fortsättning av den omtyckta och lönsamma fastighetsnära tidningsinsamlingen. Det är djupt olyckligt att den rödgröna majoriteten i Stadshuset passivt ser på när det enda källsorteringssystem som faktiskt fungerar i Sveriges största stad raseras. Vi anser att renhållningsnämnden ska få i uppdrag att vidta nödvändiga åtgärder för att rädda den fastighetsnära tidningsinsamlingen i Stockholm.

Liljeholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Andreas Sturesson (kd) med hänvisning till sitt eget yrkande enligt följande.

Nämnden beslutar

- Att i huvudsak godkänna förvaltningen förslag till svar på remissen
- Att uppmana kommunstyrelsen att tillskriva arbetsmiljöverket med en vädjan att ompröva sitt förbud vad gäller tidningsinsamling, i linje med motiveringen nedan, och medge dispens till dess en övergång till insamling med rullkärl införts
- Att uppmana kommunstyrelsen att undersöka möjligheterna för att låta ideella föreningar delta som aktörer i tidningsinsamlingen
- Att därutöver anförda följande:

Vid årsskiftet upphörde tidningsinsamlingen vid portar efter att arbetsmiljöverket förbjudit denna insamling utifrån omsorg om hämtarnas ryggbelastning och beordrat insamlingsföretagen att sluta med sitt arbete. Hämtning fortsätter emellertid i södra Stockholm där insamlande företag använder kärror som sedan lyfts upp mekaniskt.

Konsekvenserna av detta är flera. Bla kan nämnas:

- Andelen returnerade tidningar sjunker och konsumenter slänger tidningar bland soporna, även om detta ej är tillåtet.

- Konsumenter får släpa på tidningskassar till återvinningsstationer, vilket enligt vittnesmål leder till att personer, exempelvis äldre och handikappade, som inte orkar bära tunga tidningskassar till återvinningsstationerna får sluta att ha tidning.

- Allmänhetens inställning till återvinning påverkas negativt.

Det är således uppenbart att problemet är att hämtande företags arbetsmiljöaspekter givits en helt överordnad – och orimligt stor - betydelse i förhållande till övergripande miljö- och konsumentaspekter.

Framför allt måste miljöaspekter och den helt förbisedda aspekten av äldres och handikappades rätt till tidning ges en helt annat vikt. Det förefaller en smula märkligt att Arbetsmiljöverket tycker att åtta kilo är för tungt för de - oftast unga vältränade män - som jobbar med tidningsinsamlingen, medan pensionärer ska släpa dessa påsar betydligt längre sträckor.

Arbetsmiljöverket har, vad vi förstår, i dialog med renhållningsnämnden vidhållit ståndpunkten att inte tillåta något manuellt arbete alls vid porthämtning. Det innebär inte att ståndpunkten är rimlig. Vi vill därför uppmana kommunstyrelsen att hos arbetsmiljöverket ansöka om dispens för att ge tid till en övergång till ett system med rullkärl eller någon annan metod som är godkänd ur arbetsmiljösynpunkt. Rullkärl behöver alltså inte lyftas, utan kan rullas fram till lastbilen, som sedan lyfter.

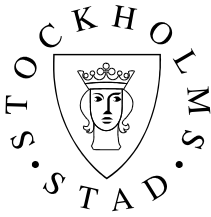
På en del platser i landet har olika föreningar givits möjlighet att delta i pappersinsamlingen. Genom ideella krafter har föreningarna vid en bestämd tidpunkt i månaden

samlat in tidningar inom ett begränsat geografiskt område. Det insamlade returpappret har föreningarna sedan sålt till återvinningsföretag och har därigenom kunnat förstärka föreningens kassa. Detta är givetvis inte någon heltäckande lösning men skulle kunna fungera i delar av staden. Ett försök på ett antal platser i staden skulle därför vara intressant.

Särskilt uttalande gjordes av Karin Berggren m fl (fp) och Magnus Hellström m fl (m) enligt följande.

Att tillstyrka bifall till motionen
att därutöver anförda följande

Återvinningsstationerna har lett till en nedskräpning som är oacceptabel. Genom en fastighetsnära källsortering t ex tidningsinsamlingen kan denna nedskräpning hindras.”

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2004:71

2004:71

Motion av Lotta Edholm (fp) om åtgärder för att rädda tidningsinsamlingen

Avfallsfrågor utgör en betydelsefull del av miljöpolitiken. Från EU till den enskilde konsumenten - avfall berör och engagerar stora delar av samhället. Vi är många som undrar hur våra sopor ska tas om hand för att uppnå minsta möjliga påverkan på miljön samtidigt som det ska vara ekonomiskt och tidsmässigt försvarbart. Det finns en stark efterfrågan bland allmänheten om att sorteringen också ska vara enkel och hygienisk. Det är svårt att genom informationskampanjer få invånarna att sortera mera om inte kommunerna tillsammans med förpackningsindustrierna kan erbjuda effektiva och hygieniska system för insamlingen.

Det är inte en tillfällighet att insamlingen av tidningar är den fraktion som har haft störst framgång. Andelen tidningar som återvinns är nästan uppe i nittio procent, vilket är betydligt över Riksdagens mål på sjuttiofem procent. I Stockholm finns ett välfungerande insamlingssystem. Gamla tidningar samlas in veckovis i portar och vid grindar. Systemet med förpackningsavgifter saknas helt för tidningar. Kostnaderna för insamling täcks av den ersättning entreprenörerna får vid leverans till pappersbruken. Returpapper kan bli nya tidningar, kartonger, hygienpapper och isolering i hus. Av alla fraktioner som invånarna uppmanas att sortera, utgör tidningsinsamlingen den mest omtyckta. (Avfallshantering i Stockholm. En undersökning från USK 2003 sid. 19).

Tyvärr har arbetsmiljöverket förbjudit hämtning av tidningar direkt vid fastigheterna av arbetsmiljöskäl. Verket hävdar att den manuella hämtningen strider mot arbetsmiljölagen och måste upphöra. Efter den 1 januari 2005 är invånarna förpassade till återvinningsstationerna. Det är inte en alltför avancerad gissning att insamlingen av tidningar, som för övrigt är den enda produkt som lönar sig ekonomiskt, kommer att minska.

Enligt miljöbalken har kommunen skyldighet att tillsammans med pappersproducenterna se till så att tidningar samlas in på ett miljömässigt och effektivt sätt. Men hittills har inte de ansvariga i Stockholm agerat för en fortsättning av den omtyckta och lönsamma fastighetsnära tidningsinsamlingen. Det är djupt olyckligt att den rödgröna majoriteten i stadshuset passivt ser på när den enda källsorteringssystem som faktiskt fungerar i Sveriges största stad raderas.

Med anledning av ovanstående yrkar jag

att renhållningsnämnden får i uppdrag att vidta nödvändiga åtgärder för att rädda den fastighetsnära tidningsinsamlingen i Stockholm.

Stockholm den 6 december 2004

Lotta Edholm